

Messianske salmer og litt om Doms-salmer

Bibelundervisning i Kristkirken, 11.05.2023

Dag Martin Østevold, [Centralkirken](#)

2.Pet.1,19ff – om Guds menn som talte drevet av DHÅ.

Som kristne tror vi at Jesus Kristus er Bibelens hovedperson – dens kjerne og stjerne.

En gammel lommelykt kan være et bilde på dette. Lysstrålen var sterk i midten, og ble svakere jo lenger ut i periferien du kom. Slik er det med Kristus.

Bibelens samlede budskap om Ham, er det sentrale.

I Ham som er verdens lys, kommer Guds ord sterkest frem.

- Moses antydte det: «*En profet av din midte, av dine brødre, likesom meg, skal Herren din Gud reise opp for deg. På ham skal dere høre. Hver den som ikke hører på Ham skal utryddes av folket.*» 5.Mos.18,15
- Jesus hevdet det, overfor teologene som var vantro overfor ham: «*Dere gransker Skriftene fordi dere mener dere har evige liv i dem. Og disse er det som vitner om meg.*» Joh.5,39
- Jesus hevdet det, overfor dem som trodde at Jesus skulle forløse Israel men var forvirret etter Kristi død: «*Så uforstandige dere er, og så trege i hjertet til å tro alt det som profetene har talt! Måtte ikke Messias lide dette og så gå inn til sin herlighet? Og han begynte fra Moses og fra alle profetene og forklarte for dem i alle Skriftene det som er skrevet om ham.*» Luk.24,25ff
- Jesus hevdet det overfor sine apostler: «*Så sa han til dem: Dette er mine ord, som jeg talte til dere mens jeg ennå var hos dere, at alt det måtte oppfylles som er skrevet om meg i Mose lov og profetene og salmene. Da*

åpnet han deres forstand, så de kunne forstå Skriftene. Og han sa til dem: Så står skrevet, at Messias måtte lide og stå opp fra de døde den tredje dagen, og at i hans navn skal omvendelse og syndenes forlatelse forkynnes for alle folkeslag, fra Jerusalem av.» Luk.24,44ff

- Apostelen Peter og Diakonen Stefanus sier det: «Han er den Moses talte om,» i sine prekener i Apg.3,22 og i Apg.7,37 – når de begge siterer dette ordet av Moses.
- Paulus hevdet det: «Helt fra barndommen av kjenner du de hellige Skrifter som kan gjøre deg vis til frelse ved troen på Jesus Kristus.» 2.Tim.3,15. De hellige Skrifter som Paulus referer Timoteus til er ikke NT, men GT.

Dermed er det ikke rart om vi overalt i GT finner Kristus! Også i Salmenes Bok som er en del av Skriftene.

Og hva betyr det?

- Vi må lese en hel bibel - for GT er også Kirkens bibel!
- GT var de første kristnes eneste bibel!
- Der er Kristus skjult tilstede - og fullt åpenbart i NT.
- Ord, begrep, forbilder, profetier og typologier på Jesus Kristus finnes overalt i GT. DHÅ bruker nok hele vårt liv med bibellesing til å oppdage dette mysteriet!
- Salmenes Bok er også det enkeltskriftet vi har flest håndskrevne kopier av blant alle bibelens skrifter. Ikke rart den gjerne kalles «bibelen i Bibelen!»
- Da er det ikke overraskende at Salmenes bok er sitert i NT – ja, den mest siterte av alle GTs bøker; til sammen 75 ganger!

Salmenes bok kalles for sefer *tehillim* – «lovsangsboken» på Hebraisk, *Psalmoi* – *Psalteren* på gresk – derav det norske navnet.

I *Tanak* – jødernes Bibel som består av Loven, Profetene og Skriftene – er Salmenes Bok plassert under Skriftene.

Salmene er en vidunderlig samling som handler om Guds gjerninger i frelseshistorien – og Israels respons på den ført i pennen av David og andre sangere – ja, med tvil, fortvilelse,

dyp glede, bunnløs sorg, hat, hevn, lengsel, anger og bot, inderlig lovsang.

Alt en troendes hjerte vil være fylt med til skiftende tider i et langt liv - er salmenes bok fylt med.

Samtidig skal vi huske når vi leser Skriftene – også Salmenes bok – at Bibelen altså er en fremmadskridende åpenbaring hvor vi bør tolke det som står og oppmuntres til i Kristi lys; for «*det profetiske ord, som dere gjør vel i å akte på.. er som en lampe som lyser på et mørkt sted, inntil dagen lyser fram og morgenstjernen går opp i deres hjerter.*»

Salmenes bok slik de fremstår i LXX er en samling av 5 bøker, hvor hver bok avslutter med en doksologi.

Jødisk tradisjon gjengitt i Talmud som forklarer denne femdelingen med referanse til de fem Mosebøkene: «Moses ga Israel de fem bøkene, og David ga Israel de fem salmebøkene.»

I synagogen når det ble lest fra Loven, ble det også sunget/lest fra salmene.

Man antar at Salmene er blitt til under Kong David og Salomo, senere under Josafat og Hiskia og i tiden etter eksilet i Babylon

Med andre ord er Salmenes bok salmer som er blitt til i en periode på mange hundre år.

I følge jødisk tradisjon er de samlet til en enhet av Esra den skriftlærde, nærmere 450 f.kr.

Av de 150 salmer som finnes er 73 dedikert David. Og i NT tales det om ytterligere 2 salmer som kommer fra David (hebr.7,7/salme95 + Apg.4,25/salme 2

Det finnes såkalte Kongesalmer, læresalmer, Hallelujasalmer, festreisesalmer, botssalmer, bønnesalmer, trøstesalmer, klagesalmer, hat og hevnsalmer - og det er det noen som gjerne kategoriseres som Messianske salmer og domssalmer.

Salmenes bok var Jesu bønnebok i synagogen og hans salmebok i templet. Den har til alle tider vært både kristne og jøders bønnebok og sangbok.

Egenkomponerte sanger var svært lenge fremmed i Kirken!..

Frem til langt ut på 1700-tallet fantes det f.eks salmer fra salmenes bok som ble sunget i Kirken. Også i den reformerte kirke, var det frem til vår tid vanlig å kun synge fra salmenes bok.

Jeg kjenner en eldre søster i Stavanger som har laget sin egen melodi til alle de 150 salmene..!

Hvor mange Messianske salmer?

Det vet bare DHÅ, men jeg tror minst 17 i tallet!

2,8,16,18, 22,23,24,40,41,45,68,69,72,87,89, 102, 110, 118.

De fleste salmer har en konkret kontekst som bakgrunn – f.eks. hendelser i Davids liv. Men det som er spennende og som gjør Salmene profetisk – er at man kan følge Davids Sønn, Jesus Messias - fra inkarnasjonen til hans opphøyelse i herlighet og som den evige kongen i Guds rike!

For meg personlig er det noe av det mest trosstyrkende å se hvordan det profetiske ord peker frem mot Jesus Kristus.

Merk deg av det innledningsordet som davidssalmene ofte begynner med, betyr «Av David» også kan oversettes «til David.» Det gir tanker om guddommelig inspirasjon!

La oss bare kort ta frem drøye 10 som er knyttet til det sentrale i vår tro og våre kristne høytider-

Salme 31 finner vi ord som får sin dypeste mening i Messias.

v.20: «Hvor stor din godhet er, som du har spart til dem som frykter deg! Rett foran mennesker har du vist din godhet mot den som søker tilflukt hos deg.»

Her antyder salmisten at Gud også har en godhet gjemt på lager for de som frykter Herren. Salmisten sier ikke hva den består i, men at denne godheten er vist rett fremfor ansiktet på mennesker.

Mon tro om ikke dette er profetisk om inkarnasjonen, for Paulus sier i brevet til Titus: «**Men da Guds, vår frelsers godhet og kjærlighet til menneskene ble åpenbart**, (og i hvem ble den åpenbart?!) frelste Han oss, ikke på grunn av rettferdige gjerninger som vi hadde gjort, men etter sin miskunn, ved badet til gjenfødelse og fornyelse ved Den Hellige Ånd, som han rikelig har utøst over oss ved Jesus Kristus, vår frelser, for at vi, rettferdiggjort ved hans nåde, skulle bli arvinger til det evige liv, som vi håper på.

Var det ikke fordi denne godheten var vist og blitt gjenkjent da Simeon hadde hatt Jesus i sine armer, at han sa: «*Herre, nå lar du din tjener fare herfra i fred, slik som du har lovet. For mine øyne har sett Din frelse, som du har gjort i stand like for ansiktet på alle folk, et Lys til åpenbaring for hedningene og Ditt folk Israel til ære.*»

I denne 31.salmen hører vi også salmisten si de ord som vår Frelser siterte på korset: «*I dine hender overgir jeg min ånd,» du løser meg ut, Herre, du trofaste Gud.*

Salme 2 er en kongesalme i jødisk tradisjon og i tillegg en messiansk salme i kristen forståelse. Sitert flere ganger i NT!

Den har trolig vært brukt i forbindelse med salvingen av Israels konger; jf. omtalen av innsettelse på Sion i v. 7.

I lys av det faktum at kongene ble salvet, er det klart at Herrens "salvede" (= Messias) sikter til kongen, og i lys av løftene i 2 Sam 7,14 er det klart at kongen kan kalles Guds "sønn." («Jeg vil være Far for ham og han skal være min sønn».)

Opprinnelig var denne teksten (og andre kongesalmer) skrevet med referanse til Israels konge.

Da Salmenes bok fikk sin sluttredigering i ettereksilsk tid, hadde Israel ikke lenger noen konge. Det ble derfor naturlig å lese omtalen av Herrens "salvede" som en referanse til den lovede kongen - Davidssonnen – Han som var av Davids ætt – den lovede Messias.

Det er da Messias selv som taler i vers 7 i Salme 22, som et vitnesbyrd om hva Gud sier til Ham selv: «*Du er min Sønn, jeg har født deg i dag.*»

I NT er salmen forstått på denne måten, dvs. som en klar messiansk tekst som får sin oppfyllelse i Jesus Kristus.

- Vi finner deler av det ved Jesu dåp, i Luk.3,22: «*Du er min Sønn, den elskede, i deg har jeg velbehag.*»
- Men dette utsagnet siteres i sin fylde av Paulus i Antiokia i sin tale i Apg 13:32 og brukes om Jesus som fikk liv igjen etter sin død: «Og nå forkynner vi det gode budskapet for dere, at det løftet som ble gitt til fedrene, 33 det har Gud oppfylt for oss som er barna deres, da han reiste opp Jesus. Slik står det også skrevet i andre salme: Du er min Sønn, jeg har født deg i dag.»
- Likeså av Hebreerbrevets forfatter i kap.1,5 når Han vil bevise at slike ord ikke er talt til engler, men til en som er større – Sønnen. «*For til hvem av englene har Han noen gang sagt: «Du er min Sønn, jeg har født deg i dag.*»
- Og i Hebreerbrevet 5,5 om den ære Jesus fikk ved sin himmelfart: Det var ikke en ære å bli yppersteprest som Jesus hadde gitt seg selv, men det var Gud som gav denne æren til Jesus – Han som også sa om Ham: «*Du er min Sønn, jeg har født deg i dag.*»

I senere kristen tradisjon, f.eks av Justin Martyr i dialogen med jøden Trypho, ser vi den samme spennende argumentasjon!

For Justin martyr sier: at denne salmen ikke bare kan handle om Salomo, slik jøder tradisjonelt har ment – er helt klart ut fra følgende, mener Justin:

- For denne Kongen i Salme 2 har et evig herredømme, det fikk aldri Salomo

- Denne Kongen har makt over alle hedninger til jordens ender, v.8; det fikk aldri Salomo!
- Denne Kongen skal slå alle sine fiender i stykker med jernstav, v.9 - det gjorde aldri Salomo! Men Jesus Messias skal gjøre det i følge Åp.2,27 som siterer Salme 2: *«Han skal styre dem med jernstav, som leirkar blir de knust.»*
- *«At jordens konger og fyrster skal reise seg mot denne Herrens salvede,» v.2* - det skjedde aldri med Salomo! Tvert imot. På Salomos tid var Israel på sitt høyeste og mektigste! Men apostelen Peter siterer nettopp vers 1-2 i APG 4,25f som en oppfyllelsen i Kristus – og sier i bønnen til Gud etter at apostlene var blitt truet: *«Da de andre hørte det, ba de til Gud med ett sinn og én stemme og sa: «Herre, du som skapte himmelen og jorden og havet og alt som er i dem, du lot Den hellige ånd si dette gjennom din tjener David, vår far: Hvorfor er folkeslag i opprør. Hvorfor grunner folkene på det som er forgjeves? Jordens konger reiser seg, fyrstene slår seg sammen mot Herren og hans Salvede. Ja, i denne byen slo de seg sannelig sammen mot din hellige tjener Jesus, som du salvet. Både Herodes og Pontius Pilatus sammen med hedningefolkene og Israels stammer –alle har de gjort det som du ved din hånd og din vilje hadde bestemt skulle skje. Og nå, Herre, hold øye med truslene deres og la dine tjenere tale ditt ord med frimodighet.»*
- **V.12** sier: *«Salige er alle som tar sin tilflukt til ham»* – det var vel ikke alle som kom til Salomo - og ikke noen som kunne bli salige ved Salomo..! Tvert imot vendte jo Salomo seg til hans hustrus avguder, i den siste delen av sitt liv og derfor ble Israel delt etter hans død.
- Men at Kristus har fått alle disse løftene, det taler NTs apostler og Jesus om selv!
- At fyrstene rådslo mot Herren og mot Hans salvede, det er jo fortellingen i evangeliene om motstanden Jesus møtte like til døden på korset.
- At konger og herskere ikke kysset støvet for Salomos føtter er klart. Men for Jesus bøyde vise menn seg like fra

hans fødsel! – og om Jesu evige herredømme på bakgrunn av at han gav avkall på sin herlighet for en tid, for vår skyld - sier apostelen: *«at derfor skal hvert kne bøye seg og hver tunge bekjenne til Gud Faders ære at Jesus Kristus er Herre.»*

Derfor lærer vi også i de oldkirkelige bekjennelsene; Nikenum og den athanasianske trosbekjennelsen av Sønnen er født, ikke skapt. Født av en jomfru etter sin menneskelighet. Født av Gud før alle tider, i sin guddommelighet. To naturer som ikke blandes sammen, likevel i èn person.

Hvis Salme 2 forstås som en del av "forordet" til Salmenes bok som helhet - for verken Salme 1 eller 2 oppgir nemlig noen forfatter - antyder Salmene et viktig overordentlig tema i boken: *«Kyss Sønnen!»*

Sønnen er Guds Ord som ble kjødt! Han er også Kongen over hele jorden. *«Salige er alle som tar sin tilflukt til Ham!»* (jf. f.eks. Salme 93 og 96–99).

Og Det nye Testamentet forteller oss at Jesus er Messias, Guds Sønn. I Ham alene blir vi salige!

Jesu budskap var budskapet om Guds Rike. Et kongerike. Hvor han selv er Herren i dette Riket - som en som har fått all makt av Faderen til å holde dom og til å invitere mennesker til å få salighet og del i dette Riket som aldri skal forgå.!

Dette er for øvrig et budskap som Åpenbaringsbokens siste kapitler løfter frem..

Salme 18

«Til sangmesteren. Av Herrens tjener David, som fremsa denne sangens ord for Herren den dagen Herren hadde fridd ham fra alle hans fienders hånd, og fra Sauls hånd. 2Og han sa: Herre, jeg har deg hjertelig kjær, du min styrke! 3Herren er min klippe og min festning, min frelser. Min Gud er min klippe, som jeg setter min lit til, mitt skjold og min frelses horn, min borg. 4Jeg påkaller Herren, han som vi lovpriser, og jeg blir frelst fra mine fiender.»

v.3: Her kaller David Herren for sin klippe og sin festning: «*Min Gud er min klippe.*»

Paulus sier: «*Klippen de drakk fra var Kristus.*»

Davids herre er også «*mitt skjold og min frelses horn.*»

På brennofferalteret i Tabernaklets hellige, var det horn på alterets 4 hjørner, som blodet ble strøket på. Hornet står for kraft og styrke.

Sakarias lovpriser i Luk.1 ifm med sin sønn døperens fødsel og sier: «*Lovet være herren, Israels Gud fordi han så til sitt folk og forløste det. Han oppreiste for oss et frelsens horn i sin tjener Davids hus, slik Han fra gammel tid har talt ved sine hellige profeters munn..å frelse oss fra våre fiender og fra alle deres hånd som hatet oss... Og du barn skal kalles den høyestes profet. For du skal gå frem foran Herren for å rydde hans veier og lære hans folk frelse å kjenne ved at deres synder blir tilgitt.*»

Døperen banet veien for nettopp Jesus Messias som er både Herren, Gud, klippen, mitt skjold og frelsens horn som er oppreist i Davids hus – som gav sitt blod for oss på Golgata – som vi i øst og vest, syd og nord alene kan sette vår lit til! Derfor kan Jesus også spørre: «Har du meg kjær?» og vi kan si som David sier i denne 18.salmen i vers 2 - og som Peter sier: «Herre, du vet at jeg har deg hjertelig kjær.»

Salme 22 – en salme av David

En klagesalme, men også en messiansk salme.

Flere vers i salmen har direkte paralleller i Jesu lidelseshistorie:

- Vers 2 er identisk med Jesu ord på korset: «*Min Gud, min Gud hvorfor har du forlatt meg?*» Matt 27:46

Når Jesus roper denne setningen ut, ville jøder som stod ved korset og som kjente Salmene som de daglig resiterer, også høre resten av salmen i sitt indre (slik vi trenger bare si en del av en setning og så hører vi resten i vårt eget indre, hvis vi

kjenner teksten videre) – og ved Guds nåde kanskje se selv at de nå spilte en rolle i hele frelsesdramaet på korset – som resten av Salme 22 også er et profetisk vitnesbyrd om..!

- Spott mot den lidende (v. 8 – Matt 27:39); «*Alle som ser meg, spotter meg, vrenger munne og rister på hodet*»
- Den lidendes tillit til Gud (v. 9 – Matt 27:43 «*I dine hender overgir jeg min ånd*»
- Loddkastingen om klærne (v. 19 – Matt 27:35).
- "De gjennomborer mine hender og føtter" (v. 17)
- *Alt dette* skjedde også med Jesus ved hans kors.

Salme 118

Vi er fortsatt i påsketiden. Salme 118 er til denne dag brukt av jødene under påskemåltidet (113-118) og var siste salme som ble sunget av Jesus og disiplene mot slutten av nattverdsmåltidet før de gikk ut i natten. (Matt.26,30)

Den handler om fryd og frelse – om Herrens storverk – men dessverre også om «*steinen som bygningsmennene forkastet*» – men som Gud har gjort til «*hjørnestein*» - om stor glede – om en velsignet person som kommer i Herrens navn – altså er utsendt av Gud.

Salme 118 er ofte sitert og henvist til, i NT!

- I alle evangeliene blir Salme 118:26a anvendt av folkemengden når Jesus rir inn i Jerusalem på Palmesøndag: «*Velsignet være Han som kommer i Herrens navn.*»
- Han blir hilst av jødene som "Davids sønn" i Matt 21:9
- I Luk 19:38 blir Han hilst som «*Kongen som kommer i Herrens navn*»
- I Johannes kalles han på Palmesøndag for: "Israels konge"

Jesus blir med andre ord forstått som den Messias som skulle komme.

Denne messianske lesningen av Salme 118 kommer også til uttrykk når apostelen Peter fylt av DHÅ siterer v. 22–23 på

Jesus, i Apg. 4:11; «Han er den steinen som bygningsmennene forkastet, men som er blitt hjørnestein.»

Apostelen Peter sier i 1 Pet 2:7: «Æren tilhører dere som tror. Men for de vantro er den steinen som bygningsmennene forkastet blitt til hjørnestein og snublestein og anstøtsklippe.»

I evangeliene bruker Jesus selv denne teksten i tilknytning til lignelsen om vinbøndene og arvingen, der sønnen som blir drept åpenbart viser til Jesus selv. Arvingen som ble drept er altså lik steinen som ble forkastet av de vantro.

En velsignelse og en stor advarsel høres i Jesu egne ord når Han siterer Salme 118: «Har dere aldri lest i Skriftene: «Steinen, som bygningsmennene forkastet, der er blitt hjørnestein. Av Herren er dette gjort. Underfullt er det i våre øyne. Derfor sier jeg til dere: Guds rike skal bli tatt fra dere og gitt til et folk som bærer dets frukter. Og den som faller på denne steinen skal bli knuses. Men den som steinen faller på skal den smuldre til støv. » Matt.21,33-46

Den messianske og kristologiske lesningen av Salme 118 knytter den direkte til påskens begivenheter- slik oppfylles Israels frelseshistorie helt i Jesus Messias!

For Jesus Messias er Lammet, Han er lyset, Han er Guds herlighet, Han lar oss gå gjennom vannet til det lovede land. Han er klippende de drakk av! Han er den hovedhjørnestein vi som byggmestre i vårt eget liv må bygge liv på - hvis vi vil oss selv vel..!

Ja – «*enhver se til hvordan han bygger. Ingen kan legge en annen grunnvoll enn den som er lagt: Jesus Kristus,*» sier apostelen Paulus. (1.Kor.3,11)

Det er derfor meget passende at Salme 118 ofte er brukt i kirkeårets lesninger på oppstandelsesdagen og hos oss alltid på 1.påskedag. Jubelropet i v. 24 kan vi alltid i Kristus rope ut: "Dette er dagen som Herren har gjort; la oss juble og glede oss på den!"

Og til Herren Jesus kan vi verdig og rett personlig ta del i salmistens lovsang og syng med ham, her i vers 14; den lovsangen som først ble sunget av Moses da Israelsfolket gikk tørrskodd gjennom havet og ble frelst fra Egypternes hånd: *«Herren er min styrke og min lovsang; Han ble meg frelse.»*

Derfor er det også om Jesus Messias, salmisten synger. For det er i Messias at Profeten Jesajas ord i kap.52,1 får sin fulle oppfyllelse: «Våkn opp, våkn opp, kle deg i din styrke, Sion!»

Som Paulus sier i Gal.3,26: *«For dere er alle Guds barn ved troen, i Kristus Jesus. 27 Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus. 28 Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus.»* (Gal.3,26ff)

Salme 118 har et meget merkelig vers 27: *«Herren er Gud, han lot det bli lyst for oss. Bind høytidsofferet med rep like inntil alterhornene.»*

Høytidsofferet må være et offer for påskehøytiden.

Men binde det med rep, like inntil alterhornene? Hvorfor må offeret bindes?

Offeret som ble brukt i tabernaklet ble etter Loven alltid slaktet utenfor teltinngangen (2.Mos.29,11). Det ble aldri slaktet levende inne i huset. Offeret ble derfor aldri bundet fast på alteret. For det var jo dødt og partert.

Men som nevnt i Salme 18; både på røkofferalteret (hvor røkelsen ble brent til «en velbehagelig duft for Herren» og brennofferalteret i Tabernaklets hellige, var det horn på alterets 4 hjørner, som blodet både for syndofferet og brennofferet ble strøket på – til soning for synd.

Er v.27 om offeret som bindes til alterhornene en profeti om Kristus – vårt påskelam som er slaktet - som led og ble slaktet levende utenfor Jerusalem – og fordi Han led på korset ble han bundet og ved sitt utgytte blod sonet vår skyld og slik gir oss kraft til nytt liv?

Er det ikke en profeti om at på grunn av dette offeret, kan i Jesu navn de helliges bønner stige opp til Gud – de som samles i gullskåler fulle av røkelse (Åp.5,8) og som en dag skal tømmes ut over jorden til svar?

«Om det drøyer det fram dog skal nå..»

Salme 16

For hva hører vi om i Salme 16?

Vi hører David be om at Gud må bevare ham. Og det gjorde Gud.

Men vi hører også dette underlige i vers 10: *«For du vil ikke overgi min sjel til dødsriket. Du skal ikke la din hellige se forråtnelse.»*

Hvem taler her?

Apostelen Peter bruker denne Salmen i sin pinsedagspreken: *«Brødre, la meg tale fritt og åpent til dere om vår stamfar David. Han døde og ble gravlagt, og den dag i dag har vi graven hans hos oss. 30 Men han var en profet og visste at Gud med ed hadde lovet å sette hans livsfrukt på hans trone. 31 **Derfor så han inn i fremtiden og talte om at Messias skulle stå opp.** Det var han som ikke skulle bli værende i dødsriket, og det var hans kropp som ikke skulle se forråtnelse.»*

Ikke bare siterer apostelen Paulus Salme 2 i sin tale i Antiokia i Apg.13, men også umiddelbart Salme 16:

«Og nå forkynner vi det gode budskapet for dere, at det løftet som ble gitt til fedrene, 33 det har Gud oppfylt for oss som er barna deres, da han reiste opp Jesus. Slik står det også skrevet i andre salme: Du er min Sønn, jeg har født deg i dag. 34 Men at Han reiste ham opp fra de døde så han aldri skal gå til grunne, det har han sagt slik: Jeg vil la dere få løftene til David, de som står fast. 35 Og et annet sted sier han: Du skal ikke la din Hellige se forråtnelse. 36 David var en tjener for Guds plan i

sin levetid. Så døde han og ble forent med sine fedre, og han så forråtnelse. 37 Men han som Gud reiste opp, så ikke forråtnelse. 38 Og nå skal dere vite, brødre, at ved ham blir tilgivelse for syndene forkynt dere. Det Moseloven ikke kunne frikjenne dere for, 39 det skal enhver som tror, bli frikjent for på grunn av ham.»

At David ble bevart i vanskeligheter, vet vi. Men han døde jo. Graven har vi jo iblant oss, sier Paulus. Og utvilsomt er Davids kropp gått i forråtnelse i jorden.

Men annerledes var det med Davidssønnen, sier Paulus! Han døde, men ble oppreist fra de døde for at Han ikke skal vende tilbake til noen forråtnelse og tilintetgjørelse.

Her ser vi altså en Salme som profetisk taler om Messias` oppstandelse! Slik leste de første kristne skriften som en profetisk bok.

Salme 45

Salme 45 er en kjærlighetsang som handler om en konge og kongsdatteren – og vi tror også den er om Messias og Hans brud – som er menigheten!

Taler den ikke også både om behandlingen av Messias i hans død, samt Kongens oppstandelse og evige makt som Gud?

Jeg tror vers 9 «*Av myrra og aloë og kassia dufter hele din kledning*» er en profeti om Nikodemus og Josef av Arimatea sin salving av Jesus med nettopp dette!

Myrra og knuste plante- og trefibre av aloe brukt ved begravelser.

Ja – til og med de vise menn hadde noen av disse profetiske gavene med seg til Barnet i krybben: Gull, for en Konge. Røkelse til en prest og Myrra til den som skal dø..!

At dette handler om mer enn en jordisk konge er klart, for i vers 7, sies det om Kongen: «*Din trone, Gud, står fast for evig og alltid, rettvishets kongestav er ditt rikes kongestav.*»

Derfor sies det til kvinnen/bruden i denne 45 salmen: «Hør datter!» Hun som skal giftes blir i Salmen bedt om å «glemme sitt folk og sin Fars hus,» men i stedet høre og gi akt på Kongen som begjærer hennes skjønnhet.

Denne Kongen er i vers 12 både Herrens brud og kvinnens herre og hun får høre: «*Du skal falle ned for Ham.*»

Og rett før i vers 8 i samme salme, sies det om Kongen: *Du elsker rettferd og hater ondskap, derfor Gud, har din Gud salvet deg med gledens olje fremfor dine brødre.*»

Og begge disse versene siterer Hebreerbrevet som en profeti om salmisten taler om Sønnen» (1,8f) – Han som er mye større enn både Moses og alle englene.

v. 16: «Og de går inn i Kongens slott.» En profeti om fellesskapet med Kristus i evigheten.

v.18: Denne bruden kalles også for «Kongedatteren» i v.14. Er ikke Guds barn både sønner og døtre.

«I dine fedres sted skal dine sønner tre inn. Du skal sette dem til *fyrster over hele jorden.*»

I åpenbaringsboken leser vi om det nye Jerusalem, som «kommer ned som en brud pyntet for sin brudgom.»

«Men dere er en utvalgt ætt, et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk til eiendom» sier Peter til de troende.

Ja, Jesus sier til sine apostler i Luk.22,29: «Og nå overdrar jeg riket til dere, slik som min Far har overdratt det til meg, ³⁰ for at dere skal spise og drikke ved mitt bord i mitt rike og sitte på troner som dommere over Israels tolv stammer.»

Salme 24

Denne kongssalmen ble brukt under kroningsseremonier i Israel. Men salmen er også messiansk.

I Septuaginta og Vulgata har Salme 24 overskriften "På den første dag i uken; en salme for David" («le» kan oversettes av/til)

- V.7: Portene på «*Herrens berg*» - som er Sion, må være i Jerusalem. Men er det bare det jordiske Jerusalem det er tale om?
- Portene som bydes å åpnes kalles «*evige dører!*» i v.7- men kan noe rent jordisk kalles evig?
- Portene bes åpne seg for «*herlighetens Konge.*»
- Herlighetens Konge som skal inn, kan ikke være bare en jordisk konge som David eller Salomo, for det spørres 2 ganger om hvem Han er.
- I vers 8 får vi det sterke svaret på hvem Han er: Han beskrives som «*Herren, sterk og veldig. Herren mektig i strid.*» Ja, det er ingen andre enn «*Herren, hærskares Gud.*» v.9.
- Det er altså beskrivelsen av en Konge som har forlatt Sion for å gå i krig og som nå vender seierrik tilbake til sin by/stad eller rike.

Er «herlighetens Konge» Jesus Messias?

Det har de kristne alltid trodd. «*Kristus er Herre*», var deres bekjennelse:

Av den grunn ble Salme 24 i oldkirken tolket som en salme om Kristi tronbestigningsdag (slik f.,eks. Justin Martyr 100-165 og senere Augustin).

- «Herlighet» brukes i bibelen alltid om det som er himmelsk, fullkomment, fra den evige verden.
- Paulus har kanskje denne salmen in mente når han i 1.Kor.2,8 sier: «*Denne visdom kjente ingen av denne verdens herrer. For hadde de kjent den, hadde de ikke korsfestet HERLIGHETENS HERRE.*»
- Likeså Jakobs brev: 2,1: «*Dere som tror på vår herre Jesu Kristus, herlighetens herre, må ikke samtidig gjøre forskjell på folk..*»

Vi har jo vitnesbyrd i NT om apostlene som så Kristus forlate jorden og fare oppover i himmelrommet.

Men har du tenkt på hvordan det må ha vært da Kristus ankom det sted han gav avkall på for vår skyld – det sted Han nå er?!

Salme 24 er et vitnesbyrd om dette som intet menneske har sett!

Oppfordringen til portene om at de skal «løfte sine hoder, slik at ærens konge kan komme inn,» blir herlig tolket av Justin Martyr slik:

"Da vår Kristus sto opp fra de døde og steg opp til himmelen, blir de herskende i himmelen, under Guds utnevnelse, befalt å åpne himmelens porter, så Han som er herlighetens konge kan gå inn og etter å ha steget opp, kan sitte på Faderens høyre hånd inntil han gjør fiendene til sin fotskammel... For da himmelens herskere så ham uhyggelig og vanæret, og i hans vanære ikke kjente ham igjen, spurte de: 'Hvem er denne herlighetens konge?' ... svarer Den Hellige Ånd dem: 'Herren, hærskares Herre, Han er denne herlighetens Konge.'»

Messias er fremfor noen den som er «mektig i strid» (v.8) som kjempet med tidenes fiende –djevelen og døden – og Kolosserbrevet beskriver Ham «som gjorde fred ved blodet på hans kors» 1,20– «*Han som avvæpnet maktene og myndighetene og stilte dem åpenlyst til skue, da Han viste som seierherre over dem på korset.*» 2,15

og som steg opp til himmelen etter oppstandelsen, - til Sion - det himmelske Jerusalem - der Han hadde vært før han gav avkall på sin egen herlighet. Apg.1,8ff.

Hebr.9,11ff sier jo: «*Men da Kristus kom som yppersteprest for de goder som skulle komme, gikk han gjennom det teltet som er større og mer fullkomment, som ikke er gjort med hender - det vil si: som ikke er av denne skapning. Ikke med blod av bukker og kalver, men med sitt eget blod gikk han inn i helligdommen én gang for alle, og fant en evig forløsning.*»

Igjen ser vi hvordan Messias er noe mer enn en stor, jordisk konge i Israel. Det er Herren selv som kommer til dem; jfr. Esekiel 34!

I denne 24.salmen er det de som har vendt om fra ondskap og søker rettferdighet - ikke ved seg selv, men har fått det «*fra sin*

frelses Gud» som også får velsignelsen fra Herren og selv får stige opp på «Herrens berg» og «Hans hellige sted.»

Og i Kristus sier Åpenbaringsboken: *«Og jeg så den hellige stad, det himmelske Jerusalem (Sion) stige ned ut av himmelen fra Gud, gjort i stand som en brud pyntet for sin brudgom.»*
21,2

Salme 110 av David – til David

En salme som er svært hyppig referert til i NT, er Salme 110.

- V.1 Herren sier til min herre: *«Sett deg ved min høyre hånd til jeg får lagt dine fiender som skammel for dine føtter!»*
- *«Du er min Sønn jeg har født deg i dag.»*

Salmen er spesiell fordi den brukes helt spesielt av Jesus selv i kombinasjon med Salme 2

Og den brukes av apostlene både om oppstandelsen, Kristi tronbestigning og hans yppersteprestelige tjeneste og viser at Han er gitt det samme navn som Den allmektige selv.

Jesus spør de skriftlærde: *«Hva mener dere om Messias? Hvem er han sønn av?»*

I Matt 22:44 tolker Jesus vers 1 i denne salmen som et utsagn om Messias. *«Herren sa til min Herre, sett deg ved min høyre hånd til jeg får lagt dine fiender til skammel for dine føtter.»*

De skriftlærde Fariseerne svarte naturligvis at Messias er Davids sønn (jfr. Løftene til David om et evig rike i 1.Sam.7)

Da spør Jesus dem et nytt spørsmål: *«Når David da i DHÅ kaller Messias for Herre, hvordan kan Han da være hans sønn?»*
(Salme 2 sier det)

Jesus Messias er altså både Davids sønn og Davids Herre.

For oss er jo dette et mektig ord om inkarnasjonen Gud ble kjød. At Sønnen som er fra begynnelsen hos Gud, er både Gud - og ble kjød – unnfanget av DHÅ, født av jomfru Maria, av Davids ætt.

Og nettopp dette ble sagt av Herrens engel til hyrdene, om Jesus. «*I dag er det født dere en frelser i Davids stad. Han er Messias – Herren.*»

I Apg 2:34f anvender Peter Salme 110,1 på Jesu oppstandelse og opphøyelse til himmelen der Han sitter ved Faderens høyre hånd, «for David for jo ikke opp til himmelen (sier Peter), men ble begravet! «Men han sier «*Herren sier til min herre: «Sett deg ved min høyre hånd til jeg får lagt dine fiender som skammel for dine føtter! Så skal da hele Israels folk vite for visst at Gud har gjort ham både til Herre og til Messias, denne Jesus som dere korsfestet.*»

Jesus ble begravet og for opp til himmelen! Og Peter hadde selv sett Ham som oppstått og himmelfaren.

Og der er Kristus blitt gitt ære og makt. Forøvrig avsluttes APG kap. 2 slik: «Og Herren (som er i himmelen) la hver dag dem som lot seg frelse til menigheten.» Og hvem er denne Herre om ikke Herren Jesus, vår Frelser! Han som sa: «*Jeg vil bygge min menighet.*»

I Salme110, 2 sies det til Davids Herre - av Herren - at hans «*makts kongestav skal Herren rekke ut fra Sion. Hersk over dine fiender!*»

Paulus bruker nettopp dette ordet om Kristus i 1.Kor.15,25: «*For Han skal herske som Konge til han får lagt alle sine fiender under sine føtter. Den siste fiende som blir tilintetgjort er døden* - slik også Jes.9,6 sier om et barn som er oss gitt og en Sønn som er oss født: «*Herredømmet er lagt på Hans skulder*» Han som er Under, Rådgiver, Veldig Gud, Evig Far og Fredsfyrste.

I denne 110.salmen er Davids Herre både en opphøyet Konge, men også en Prest.

Men Han må også være Gud, for Han er en prest «til evig tid,» etter Melkisedeks vis.» (110,4)

Hebreerbrevet anvender derfor Salme 110:4 på Jesus Kristus som øversteprest (jf. 7:11ff) når han siterer: «*Herren har*

sverget og Han skal ikke angre det, Du er prest til evig tid etter Melkisedeks vis.»

- Melkisedek hadde ingen jordisk slekt i Skriften.
- Abraham, troens far gav denne presten tienden.
- Dessuten var Melkisedek ikke av Levi stamme. Så dette må være en prest av en annen verden..som har en annet og større prestatjeneste.

Og slik taler Hebreerbrevets forfatter: «Da vi nå har en så stor øversteprest som har gått gjennom himlene, Jesus Guds sønn, så la oss legge av alt som tynger og synden som så lett henger ved oss.. Siden vi har en stor øversteprest som har gått inn gjennom himlene, Jesus, Guds Sønn, så la oss holde fast ved bekjennelsen! For vi har ikke en øversteprest som ikke kan lide med oss i vår svakhet, men en som er prøvet i alt på samme måte som vi, men uten synd. La oss derfor frimodig tre fram for nådens trone, så vi kan finne barmhjertighet og finne nåde som gir hjelp i rette tid.» Heb.4,14ff

Salme 66

Bibelen handler først og fremst om Guds frelseshistorie med det jødiske folk – Israel. Men løftet til Abraham har noe dypt universelt i seg: «*I deg skal alle jordens slekter velsignes.*»

Fordi folkene vil kjenne og merke denne velsignelsen, sier Salmisten sier i den 66.salmen, v.1ff: «*Rop med fryd for Gud, all jorden! Syng ut hans navns ære! Gi Ham ære og lovprisning!..All jorden skal tilbe Deg og lovsynge Deg. De skal lovsynge ditt navn. Sela.*»

Også Malaki, GTs siste profet sier at tilbedelsen vil skje blant folkeslagene, med meget sterke ord.

Men hvordan kan sann tilbedelse av Herren skje blant hedningene uten offer som Gud har behag i?

Profeten Malaki sier: «*Fra solens oppgang til dens nedgang skal mitt navn bli stort blant hedningefolkene. På hvert sted skal det brennes røkelse og bæres fram offergaver for mitt*

navn, rene offergaver. For mitt navn skal bli stort blant folkeslagene, sier Herren, hærskaernes Gud. (Mal.1,11).

Det oppsiktsvekkende i profetens ord er jo at dette er helt i strid med moselovens ord; røkelsen og rene offer skal etter Loven bare bæres frem av det levittiske prestedømmet og bare på ett sted: i Jerusalem! (jfr. 5.mos.12)

Derfor er Salme 66 og Mal.1 en profeti om Herren Jesus Kristus og den verdensvide tilbedelsen av Ham! Han som er det evige liv og som selv bar frem et evig og fullbragt offer som ble ofret på det eneste rette sted; Jerusalem - da Han gav seg selv for oss. «*For mitt navn skal bli stort blant folkeslagene, sier Herren,» hærskaernes Gud*

- I Jesu navn er Guds navn blitt stort over hele jorden, også blant folkeslagene, Han som nå tar imot rene offer og den rene røkelsen i hele verden ved de helliges bønner.

Derfor er det i Jesus Messias som gjør jøder og hedninger til ett – at også Salme 66,8-9 kommer i rett lys: «*Dere folkeslag, lov vår Gud og forkynn hans pris med høy røst! Han er den som holdt vår sjel i live og ikke lot vår fot vakle..» «som ikke tok sin miskunnhet fra meg.»*

Salme 68

Vers 18ff: «*Du for opp i det høye, bortførte fanger, tok gaver blant menneskene, også blant de gjenstridige, for å bo der, Herre Gud! 20 Lovet være Herren dag etter dag! Legger man byrde på oss, så er Gud vår frelser. Sela. Salme 68,21: «Gud er for oss en Gud til frelse, og hos Herren Herren er det utganger fra døden.»*

Paulus ser denne salmen som delvis messiansk: han siterer fra den i Ef. 4 og deretter utlegger den teologisk: «Til hver enkelt av oss er nåden gitt, alt etter som Kristi gave blir tilmålt. ⁸ Derfor heter det:

Han steg opp i det høye
og bortførte fanger,

til menneskene ga han gaver.

⁹ At han steg opp, må jo bety at han først var steget ned til det aller laveste, til jorden. ¹⁰ Han som steg ned, er den samme som steg høyt opp over alle himler for å fylle alt. ¹¹ Og det var han som ga noen til å være apostler, noen til profeter, noen til evangelister og noen til hyrder og lærere, ¹² for å utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp, ¹³ inntil vi alle når fram til enheten i troen på Guds Sønn og i kjennskapet til ham og blir det modne mennesket som er fullvoksnet og har hele Kristi fylde.»

Salmisten sier i denne 68.salmen, v.19: *«Han steg opp i det høye og bortførte fanger.. v.20: Gud er for oss en Gud til frelse. V.21: «Hos Herren Herren er det utgang fra døden.»*

Det var denne frelse røveren på korset fikk erfare. Han som var dødsdømt fikk en utgang fra døden. Han skulle få være med Jesus i Paradis.

For på korset viste Gud seg som en Gud til frelse for oss. Der beseiret Han djevelen som holdt menneskeheten som fanger under synden og derfor også under døden.

Og i Kristus, gjennom hans død og oppstandelse finnes det utgang fra døden til liv også for oss.

I Kolosserbrevet 2 sier Paulus om frelse og utgang fra døden: *«Dere var døde på grunn av misgjerningene og deres uomskårne kjøtt og blod. Men han gjorde dere levende sammen med Kristus da han tilga oss alle våre misgjerninger. ¹⁴ Gjeldsbrevet mot oss slettet han, det som var skrevet med lovbud; han tok det bort fra oss da han naglet det til korset. ¹⁵ Han kledde maktene og åndskreftene nakne og stilte dem fram til spott og spe da han viste seg som seierherre over dem på korset.»*

Salme 72 er både en messiansk salme, men har også i seg islett av dommen.

Salme 72 er av/til Salomo. Slik lyder bønnens innledning:

v.1: «Gud, gi kongen din rettferdighet og kongesønnen din rett så han kan dømme ditt folk med rettferdighet og dine elendige med rett.»

Mange har tolket denne salmen som en bønn for David og Davids sønn, Salomo.

Men om denne kongen sies det mystisk at han skal komme ned – underforstått fra himmelen – at det ved ham skal bli fred så lenge denne himmel og jord er til. V. 6: *«Han skal komme ned som regn på en nyslått eng, lik en regnskur som væter jorden. I hans dager skal den rettferdige blomstre. Stor fred skal råde, inntil månen ikke er mer. Han skal herske fra hav til hav, fra elven inntil jordens ender.»*

Hvem er dette sagt om? Det kan umulig være David eller Salomo. Deres kongerike var ikke så stort og kunne ikke ha slike ringvirkninger! Det må være Messias som kommer fra himmelen! Men barnet som jomfruen skal føde, i Jesaja 9, skal kalles fredsfyrste.

Det sies også noe om tilbedelse denne kongen får, med bakgrunn i hans storhet: v9: *«For hans åsyn skal de som bor på jorden bøye kne. Hans fiender skal slikke støv...»* v.11: *«Alle konger skal falle ned for ham, alle hedninger skal tjene ham. Han skal spare den hjelpeløse og fattige og frelse deres fattige sjeler. Han skal forløse deres sjel fra undertrykkelse og fra vold... hele dagen skal de love ham! Hans navn skal bli til evig tid.. Hans navn skal skyte friske skudd..*

Dette kan ikke sies om noen konge i Israel verken før eller siden. Uten Kongenes Konge og Herrens Herre, Jødernes virkelige Konge – Jesus Messias.

I Fil.2 hører vi en hymne om en som lærte lydighet av det han led, like til døden på korset. *«Derfor har også Gud høyt opphøyet Ham og gitt Ham navnet over alle navn, for at i Jesu navn skal hvert kne bøye seg..»*

Dette må være en Salme om Messias i hans gjenkomst. Når Guds rike opprettes, i det de som har gjennomstunget ham skal

gråte sårt over ham – i omvendelse og tilbedelse til dere rettmessige Konge – når Han kommer og gjester sitt folk.

DOMSSALMER

Noen som leser Bibelen legger nesten bare merke til de harde domsordene som står der. Og noen av dem forkaster evangeliet, fordi hevnsalmene og domssalmene er anstøtelige.

Også som kristne må vi innrømme at det er sider ved Guds dom som vårt hjerte blir urolig overfor («*frykter du ikke Gud,*» spurte røveren på korset...)

For Vår Gud er en fortærende ild! «*Det er forferdelig å falle i den levende Guds hender.*» Heb.10,31

Mens andre derimot - har lett for å overse slike harde domsord i Bibelen og lukker øynene for dem.

Slike domstekster finnes også i Salmenes bok – f.eks siste vers av Salme 137 når Israel saligpriser dem som knuser fiendens spebarns hoder som blir mot veggen (og slik ikke makter å oppsede en ny generasjon av onde)..og Salme 58 hvor Guds folk gleder seg når de vasker sine føtter i de ondes blod.

Disse salmene finnes der som bønner i helt konkrete tider eller konkrete situasjoner, i salmistens liv eller Israelsfolkets erfaringer.

Men fordi mennesket ikke har forandret seg og menneskers veier mer eller mindre er de samme som de alltid har vært, gir salmene språk til Guds folks opplevelser til skriftende tider. Også domssalmene som ber om - eller lover dom.

Både evangeliet og dommen, finnes i hele Bibelen! De hører uløselig sammen. Det hadde ikke vært noe evangelium verken for tid eller for evighet, om ikke den hellige og rettferdige Gud hadde holdt dom.

Dypest sett er jo Guds dom over synden, en dom Gud først og fremst tar inn over seg selv! Slik Jesaja sier: «Sannelig, våre sykdommer tok han, våre smerter bar han. Vi tenkte: Han er rammet, slått av Gud og plaget. Men han ble såret for våre lovbrudd, knust for våre synder. Straffen lå på ham, vi fikk fred, ved hans sår ble vi helbredet. Vi gikk oss alle vill som sauer, hver tok sin egen vei. Men skylden som vi alle hadde, lot HERREN ramme ham.»

«Men alt er av Gud, Han som ved Kristus forsonte oss med seg selv og ga oss forsoningens tjeneste. For det var Gud som i Kristus forsonte verden med seg selv, slik at han ikke tilregner dem deres misgjerninger..» (2.Kor.4)

Og også dommen er noe dypt trøstefullt for de troende! Det skal en dag når Guds frelsesplan går helt i oppfyllelse, bli slutt på at ondskapen får ture frem! Guds fullkomne vilje skal skje!

Her er mange eksempler fra Davids salmer – mannen som ikke fikk bygge Guds tempel fordi han hadde for mye blod på sine hender – på bønner om at Gud må sørge for rettferdighet og hevn og Guds dom. Og salmisten er ganske frimodig i ordbruken. Men slik gir salmisten også ord til forfulgtes bønner i dag!

7,7-10: «*Reis deg, Herre, i din vrede, stå opp mot dem som raser mot meg! Våk opp, min Gud, du som stevner til doms. La folkene samle seg rundt deg, ta ditt sete over dem i det høye! Herren dømmer folkene. Gi meg min rett, Herre, for jeg er rettferdig og hel i min ferd. Gjør ende på ondskapen til dem som gjør urett, men la den rettferdige bli stående, du som prøver hjerter og nyrer, du rettferdige Gud.*»

35,1-3; 8: «*Herre, strid mot dem som strider mot meg. Kjemp mot dem som kjemper mot meg! Grip rundskjold og langskjold, reis deg og hjelp meg! Ta spyd og stridsøks fram mot dem som jager meg. Si til meg: «Jeg er din frelse! La dem som står meg etter livet, bli til spott og skam. La dem som har ondt i sinne mot meg, trekke seg tilbake med skam! Måtte de bli som agner for vinden*

når Herrens engel støter dem bort. Måtte deres vei bli mørk og glatt når Herrens engel jager dem. For uten grunn har de spent ut sitt garn, uten grunn har de gravd en fallgrav for meg. Måtte ulykken komme uventet over ham, måtte garnet han spent ut, fange ham selv. Måtte han falle i ulykke! Men jeg skal juble i Herren og glede meg over hans frelse.»

58, 4-10: *«Fra fødselen av er de urettferdige på avveier, helt fra mors liv farer løgnerne vill. Deres gift er som ormegift, de ligner en orm som er døv, den lukker øret og hører ikke på den som hviske på den som er kyndig i besvergelses. Gud, knus tennene i deres munn, Herre, bryt løvenes tanngard i stykker! La dem bli borte slik vann renner vekk! La dem bare spenne buen, pilene er uten kraft. La dem bli lik sneglen som løses opp i slim, lik den dødfødte som aldri så solen.»*

59,6ff: *«Gud, Herre Sebaot, du er Israels Gud. Våkn opp og hold regnskap med alle folk, vær ikke nådig mot dem som farer med urett og svik. ⁷ De kommer tilbake hver kveld, de hyler som hunder og går rundt i byen. Hør, de lar munnen renne over, leppene er som sverd. Er det noen som hører? Men du, Herre, ler av dem, du håner alle folkeslag. Min styrke, jeg ser etter deg, for Gud er mitt vern. Min Gud møter meg med miskunn, han lar meg se ned på mine fiender. Drep dem ikke, for da glemmer folket. Styrt dem med makt så de må flakke omkring, Herre, vårt skjold! Ordene de har på leppene, er synd fra deres munn. La dem fanges i sitt hovmod! De taler forbannelse og løgn.»*

69,22-28: *«Spott har knust mitt hjerte, det kan ikke leges. Forgjeves håpet jeg på medynk, jeg fant ingen som kunne trøste. De ga meg gift i maten; da jeg var tørst, fikk jeg eddik å drikke. La bordet deres bli en snare for dem og en felle for deres venner. La øynene deres bli formørket så de ikke kan se! La alltid hoftene deres skjelve! Øs ut din harme over dem, la din brennende vrede nå dem! La leiren deres ligge øde, la ingen bo i deres telt. For de forfølger dem du har slått, og øker*

smerten hos dem du har såret.

Legg skyld til den skylden de har, la dem ikke få del i din rettferd!»

83,13ff: *«For de sa: «Vi vil ta Guds beitemarker i eie. Min Gud, la dem bli som tisteldun, som halmstrå for vinden! Som ilden brenner opp en skog og flammene setter fjell i brann, slik må du jage dem med din storm og skremme dem med dine stormkast. Fyll ansiktet deres med skam så de spør etter ditt navn, Herre. La dem bli slått av skam og skrekk for alltid, la dem bli vanæret og gå til grunne!*

Måtte de skjønne at ditt navn er Herren, du alene er Den høyeste over hele jorden.»

109;1ff: *«Jeg lovsynger deg, Gud, vær ikke taus!*

For lovløse og svikefulle åpner sin munn mot meg. De taler til meg med løgn på tungen, omringer meg med hatefulle ord og strider mot meg uten grunn. Elsker jeg, svarer de med anklager. Likevel ber jeg. De gir meg ondt for godt, hat for kjærlighet. Send en lovløs mot ham, la en anklager stå fram ved hans høyre side! La ham gå domfelt fra retten, la hans bønn bli regnet som synd!

La hans dager bli få og en annen overta hans oppdrag!...

La en långiver ta alt han eier, fremmede plyndre frukten av hans strev.

La ingen vise ham miskunn eller vise nåde mot hans farløse barn.

La etterkommerne hans bli utryddet og navnene strøket i neste slektsledd. Måtte Herren minnes hans fedres skyld, hans mors synd må ikke strykes ut. Måtte Herren alltid ha dem for øye og utrydde minnet om dem på jorden. For han tenkte aldri på å vise miskunn, men jaget de hjelpeløse, fattige og motløse for å drepe dem. Han elsket å forbanne, la ham selv bli forbannet! Han ville ikke velsigne, la velsignelse flykte fra ham!»

137,8-9: *«Du datter Babel som er herjet, salig er den som gjengjelder det du gjorde mot oss. Salig er den som griper dine barn og knuser dem mot berget!»*

139,19-24: «Gud, om du ville drepe den lovløse, om drapsmennene vek fra meg! De taler svikefullt om deg, dine fiender sverger falskt. Herre, jeg hater dem som hater deg, og avskyr dem som står deg imot! Jeg hater dem med et grenseløst hat, de er blitt mine fiender. Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjerte, prøv meg og kjenn mine tanker! Se om jeg følger avguders vei, og led meg på evighetens vei!»

I tekstene som er oppsatt for kirkeåret, ser vi også en tendens synes jeg til å slutte lesningen eller hoppe over som taler om dommen.

Og slik velger vi selv de salmene som trøster og oppmuntrer oss...

Men som sagt: også i domssalmene finnes det trøst. De forfulgte minner oss spesielt om det: èn dag skal Gud ta et endelig oppgjør med synd og urettferdighet. Det inngir gudsfrykt!

I favorittsalmen den 23.davidssalmen hører vi om salmisten som ser Gud dekke bord for ham like for øynene på sine fiender – det er som om den opphøyde Kongen ser på sine fiender som er bundet og bastet og har et herlig måltid mens de er maktesløse og bare venter på dommen.

Ja, en nøye lesning av Salmene lar oss se at boken er full av Guds dom, har en rekke salmer hvor det bes bønner om å ødelegge Guds folks fiender - også i salmer som har andre tema i tillegg.

Dette er ikke noe vi møter bare i Salmene. Også svært mange andre steder i Bibelen ser vi at det bes om hevn og et rop etter dom. Derfor finnes det også en søndag i kirkeåret som kalles domssøndag.

- Moses, i 4.Mos.10,35f: Hver gang kisten brøt opp, sa Moses: «Reis deg, Herre! La dine fiender bli spredt og dine

motstandere flykte for deg. Og når den var i ro, sa han:
«Vend tilbake, Herre, til Israels ti tusen ganger tusen!

- Debora i Dom.5,31: «Slik skal de gå til grunne, alle dine fiender, Herre. Men de som elsker deg, skal være som solen når den går opp i all sin prakt.»
- Jeremia, i Jer.17,17f: Bli ikke til redsel for meg! Du er min tilflukt på ulykkens dag. La forfølgerne bli til skamme, og ikke jeg. La dem bli slått av skrekk, og ikke jeg! La en ulykkesdag komme over dem, knus dem dobbelt opp!
- Jesus, i Matt.23 og Joh. 15 – hvor Jesus også siterer fra domssalmene.
- Paulus, i 1.Kor.16,22 («Om noen ikke elsker Herren, han være forbannet. Kom Herre Jesus!»)»
- Paulus i Gal,1-8f: «Om noen forkynner et annet evangelium, han være forbannet! Jeg sier igjen..»
- Martyrene i Åpenbaringsboken roper ut: «Hvor lenge skal det vare før du hevner vårt blod på jorden?»

Men sier noen: Hva med: Matt.5,44 og 1.Pet.2,23? Sier ikke disse noe annet om hvordan vi skal forholde oss til våre fiender med kjærlighet og overgi vår sak til Gud?

Jo!

- Det er ikke salmistens eller Guds folks rop om personlig hevn som er fokuset
- de ber ikke om Guds inngripen overfor plagsomme, ubehagelige folk de ikke likte
- Men de ber med hellig harme i lengselen etter å se Guds rettferdighet skje fyllest i en ond verden full av alvorlige krenkelser, overgrep og forkastelse av Gud selv!

Et annet aspekt vi bør ha oftere in mente når vi leser hat og hevnsalmer og domssalmer, er at det ikke alltid er salmisten selv som taler, men Messias..

Vi har lett for å tro at salmene taler om oss. Det er mye rett i det, men enda mer er de om Messias.

Ingen har mer rett eller er mer passende til å tale om dommen som Ham. Og i salmene synger Han om sin kongsmakt og dom.

Vi kan ikke håndtere noen dom på egen hånd. Det lærer salmene oss. Vi kjenner også ubehag ved dette og ved å tale det ut. Jesus har lært oss ikke bare å ikke dømme, men å overgi dette til Ham selv som dømmer.

Likevel kan vi be om at det må skje. Ja, dommen er allerede virksom overfor dem som holder Guds sannhet nede i urettferdighet, sier Rom.1.

Når vi leser og synger salmene, synger vi våre søskens sanger i historiens løp - den sangen Gud har gitt oss å syng om Guds rettfærdige dom - om rettfærdighet, om gjengjeldelse og dommen over hele jorden – og at dommen tilhører Herren, Han skal gjengjelde.

Ja, for når vi priser Gud for hans storverk og for Hans rettfærdighet og makt – og er ikke da dommen også en del av Hans storverk?

- Når vi ber Faderen om at Hans rike må komme, innebærer det ikke da også at den rensende dom som tar bort alt det onde, må komme?
- Kan vi annet enn å gi Gud ære også for dommen som er i Hans hånd?
- Kan man syng om Guds frelsende kjærlighet og gjenoprettelse, uten samtidig å syng om dommen over de onde?

Domssalmene minner oss om Guds inngripen i frelseshistorien – og at Han vil gjøre dette igjen.

- Det var ingen frelse for Noah, uten dommen over verden i vann.
- Det var ingen exodus for Israel uten døden over Egypts førstefødte
- Det var ikke noe vandring til Kanaan uten at Faraos hær gikk til grunne.
- Ja, det var ingen frelse for oss, uten at Messias med sin død for våre synder, gikk inn under dommen for vår skyld!

Det finnes et stort mysterium her – for det dypeste budskapet som gir håp til hvert menneske om dom og gjengjeldelse i bibelen er jo at Gud selv som har gjort vilkårene – selv har tatt på seg dommen!

Det var «Gud i Kristus» som forlikte verden med seg selv på korset!

Skylden som vi alle hadde ble lagt på Ham, for at vi skulle ha fred.

Det var Han selv som frivillig gikk inn under forbannelsen for vår skyld – «for forbannet er enhver som henger på et tre.»

Domssalmene er derfor også oppmuntrende for Guds folk! Det er disse som også gir trøst til de forfulgte av Guds Israel i dag! Det kommer en tid der ondskapen tar slutt!

«Da skal menneskene si: *«Ja, den rettferdige får sin lønn. Det finnes en Gud som dømmer på jorden.»* Ord.11,31

Er det ikke nettopp fordi Guds dom ikke rammer umiddelbart, at mennesker i dag spotter, håner og er vantro og gjør onde ting??

Men at dommen kommer, er også NT full av..

Derfor vil jeg si: la oss ikke være for «prippen» og tenke at vi er mer rettferdige enn Messias og de hellige i vår misnøye med domstekstene..

Guds dom har Han overgitt til Messias. Det er altså vår frelser Jesus Kristus, den rettferdige som skal stride for sitt folk ved Armageddon.

Det er Han – herlighetens Herre – som kan åpne boken og som «skal ødelegge dem som ødelegger jorden» Åp.11,18. Det er menneskesønnen som har en krone av gull og i hånden et skarp sigd som skal dømme.» Åp.14.